

SIDSEL HELLIESEN

Tett på natur og teknikk // Close to Nature and Technique

Ellen Karin Mæhlum arbeider gjerne i serier. På sin debututstilling som grafiker i 1998 viste hun arbeider fra «Fabler» og «Ladybag». Det var Mæhlums første utstilling hos Norske Grafikere. I 2003 stilte hun ut «Ekko» i Galleri 27. I 2006 var hun tilbake hos Norske Grafikere med et utvalg fra «Geotrykk», og i 2010 presenterte hun «Planktonportretter». Nå er hun her med trykk fra serien «79°N».

Mæhlum er en aktiv, reflektert og artikulert billedkunstner. Hun har hatt en rekke separatutstillinger og deltatt på kollektivutstillinger i inn og utland. Hennes arbeider er innkjøpt til mange offentlige institusjoner.

Mæhlums utstillinger er alltid viet et utvalg fra en serie hun holder på med. De markerer ikke nødvendigvis en endelig avslutning, men er allikevel et fullført stadium. Etter noen års konsentrasjon om ett grunntema runder hun det av og tar for seg at annet – litt beslektet eller helt ulikt. Og hun prøver gjerne ut en annen teknikk. Uansett finnes det noen tråder mellom de forskjellige seriene, tråder tuftet på Mæhlums mangefasetterte opptatthet av naturen og utprøvende nærkontakt med grafikkens tekniske aspekter. Grafikk er dessuten godt egnet for fremstilling av billedserier.

Ellen Karin Mæhlum likes to work with series. At her first exhibition as a printmaker in 1998, she displayed work from “Fables” and “Ladybag.” It was Mæhlum’s first exhibition at the Norwegian Printmakers’ Gallery. In 2003, she exhibited “Echo” at Galleri 27. In 2006, she was back at Norwegian Printmakers with a selection from “Geoprint,” and in 2010, she presented “Plankton Portraits”. Now she is here with prints from the series “79°N”.

Mæhlum is an active, reflective and articulated printmaker. She has held a number of solo exhibitions and participated in collective exhibitions at home and abroad. Numerous public institutions have acquired her work.

Mæhlum always dedicates her exhibitions to a selection of prints from a series she is working on. They do not necessarily denote a conclusion, but are, nevertheless, a completed stage. After a few years of concentration around a basic theme, she winds it up and approaches something new – either related or completely different; and she is happy to try out another technique. Regardless, there are some lines between the various series, lines originating from Mæhlum’s multifaceted concern with nature and experimental close encounters

Mæhlums serier er ikke som tegneserier med enn fortløpende fortelling. De danner ikke en bundet rekkefølge. Hvert bilde har et selvstendig innhold og uttrykk. Serien er som en suite, med et felles grunntema. Fellestemaet er en idémessig ramme - som har spilt en grunnleggende rolle for kunstneren som inspirasjon og konkret utgangspunkt for arbeidet, og det er tilstede i alle verkene i serien. Bildene kan like fullt ha nokså forskjellig innhold. Samtidig har de rent billedmessig tydelige fellestrekk. Dessuten er enkeltverkene knyttet sammen i format og teknikk.

Ellen Karin Mæhlum begynte sin kunstnerbane med tekstil og tegning. Helt fra studietiden ved Kunst- og håndverksskolen i Bergen var hun fascinert av ukonvensjonelle kombinasjoner av materialer og teknikker. Som hovedfagsstudent ved SHKS i Oslo var planen hennes å kombinere tekstil og grafikk, men etter hvert droppet hun teksten til fordel for grafikken. Den første serien, «Fabler»,

er utført i streketsning og akvatint - tradisjonell dyptrykkteknikk om man vil, hvor hun utnyttet akvatintens kornete struktur til en frodig mønstring

Fra serien **Ekko** // From the serie Echo

with the technical aspects of printmaking. Prints are also well suited for presenting picture series.

Mæhlum's series are not like comic strips with a progressive story. They do not make up a strict order. Each picture has independent content and expression. The series is like a suite, with a common basic theme. The common theme is an idea-based framework - that has played a fundamental role for the artist as inspiration and specific point of departure for the work, and it is present in all of the images in the series. The pictures themselves may nevertheless have very different content. At the same time, they have clear common features in terms of content. Moreover, the individual works are related in terms of format and technique.

Ellen Karin Mæhlum started her career as an artist in textiles and drawing. Ever since her student days at the Bergen Academy of Art and Design, she was fascinated with unconventional combinations of materials and techniques. When she started her MA at SHKS in Oslo, her plan was to combine textiles and prints, but after a while, she dropped textiles to the benefit of printmaking. The first

Fra serien // From the serie
Ladybag

av billedflaten, dels i fargetette og dels i transparente partier. I «Ladybag» tok hun i bruk pvc-sjabloner kombinert med etsninger av store sinkplater. Begge seriene er figurative, med gjenkjennelige skikkelser og ting; «Fabler» innen et poetisk, surrealistisk billed-

språk; «Ladybag» fremstår som collager - i realiteten basert på bearbejdede røntgenbilder av innholdet i håndbaggasje. Den surrealistiske billedformen, collageeffekten, bruken av plast og sjabloner samt utnyttelsen av en form for foto av noe som ikke er synlig for det blotte øye, peker fremover mot Mæhlums videre arbeid med grafikk.

Den neste serien, «Ekko», representerer teknisk sett et viktig skritt - bort fra tradisjonelle materialer, og over til nye metoder. Serien er utført i fotopolymer, hvor platen bearbejdes med en form for fototeknikk og deretter trykkes som en dypptrykkplate. Ved delvis å bruke de samme elementene i forskjellige bilder og ved å variere innfargingen av én plate lager Mæhlum varianter av sine motiver.

series, “Fables,” is executed with line etching and aquatint - traditional intaglio print technique in other words, where she exploited the grainy structure of the aquatint for a lush patterning of the picture surface, partly in densely colored and partly in transparent areas. In “Ladybag” she employed PVC stencils combined with etchings of large zinc plates. Both series are figurative, with recognizable figures and items; “Fables” with poetic, surrealist imagery; “Ladybag” emerges as collages - actually based on processed X-ray images of the contents of hand baggage. The surrealist imagery, the collage effect, the use of plastic and stencils and the use of a kind of a photograph of something that is not visible to the naked eye, provides the direction for Mæhlum’s continued printmaking work.

In terms of technique, the next series, “Echo,” represents an important step - away from traditional materials and on to new methods. This time Mæhlum employs photopolymer, a technique that combines a form of photography technique with intaglio printing. Partly by using the same elements in processing plates for different pictures and by varying the coloring of one plate, she creates variants of her images. Sections from photographs - from a family

Utsnitt av fotografier - fra et familiealbum - og manipulerte skygger er billedmessig fremtredende og meningsbærende innslag i alle trykkene i denne serien. De figurative elementene er plassert i udefinerte romlige omgivelser. Dette samspillet gir bildene et underfundig fortellende innhold.

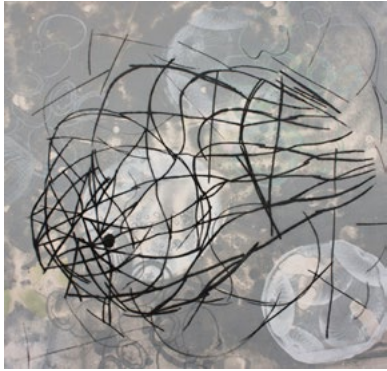
Somrene 2003 og 2004 deltok Mæhlum på en geologisk forskningsekspedisjon på Spitsbergen. Inntrykkene resulterte i serien «Geotrykk». Via skisser og ulike fotografiske opptak er geologiske former og mønsterdannelser, dels observert med det blotte øye og dels med elektronmikroskop, bearbeidet på plater som trykkes som dyptrykk. Platene er bygget opp av plast og metall og har en kornete struktur i flatene hvor formene tildels er ytterligere aksentuert med koldnål. I 2007 ble arbeidet med «Geotrykk» avsluttet og interessen for naturens mikrostrukturer videreført gjennom et samarbeid med marinbiologer som hun møtte i Ny-Ålesund på Svalbard. Studiematerialet var plankton. Med utgangspunkt i forskernes vannprøver og foto fra elektronmikroskop av de encellede organismenes strukturer utformet kunstneren sine bilder, denne gangen i silke-trykkteknikk, delvis kombinert med grov koldnål i plastfilm. Dette er i og for seg ikke nye eller utradisjonelle metoder. Et viktig ledd i utarbeidelsen av trykkene

album - and manipulated shadows are prominent and meaningful components of all the prints in this series. The figurative elements are located in undefined spatial surroundings. This interaction provides the pictures with a subtle narrative content.

In the summers of 2003 and 2004, Mæhlum participated in a geological scientific expedition to Svalbard. The impressions resulted in the “Geoprint” series. Based on sketches and various photographic material, Mæhlum depicts geological shapes and patterns, partly observed with the naked eye and partly with an electron microscope, on plates that se prints in intaglio technique. The plates are made of plastic and metal and have a grainy structure where the shapes are partly further accentuated with drypoint. In 2007, Mæhlum concluded her work on “Geoprint”. Her interest in nature’s microstructures continued, however, through collaboration with marine biologists she met in Ny-Ålesund on Svalbard. The object of study was plankton. Based on the scientists’

Fra serien **Geotrykk** // From the serie **Geoprint**

Fra serien **Planktonportretter** // From the serie **Plankton Portraits**

er imidlertid den digitale bearbeidelsen - manipulasjonen i positiv forstand - i photoshop av grunnlagsopptakene. Intensjonen er å gjøre det usynlige synlig, ikke som dokumentasjon, men som billedbasert opplevelse. Trykkene har vakre og fascinerende billedmessige

kvaliteter, samtidig vekker de vår nysgjerrighet og undring over naturens estetiske formdannelse. Etter selve feltarbeidet på Svalbard jobbet Mæhlum noen måneder med «Planktonportretter» som prosjektstudent ved Kungl. Konsthögskolan i Stockholm. Et utvalg av disse trykkene har hun også satt sammen til monumentale formater benyttet til utsmykning. I 2013 anså Mæhlum seg nokså ferdig med planktontemaet.

Men ikke med Svalbard! Heller ikke med utradisjonelle måter å lage trykkplater på. I «79°N» har hun malt med karborundum på plastplater som hun trykker i to omganger, én som dypptrykk og én som høytrykk. Dessuten bruker hun sjablonger som dekker (sparer ut) partier av platene. Hun deler også opp pla-

water samples and photos of the single-celled organisms through an electron microscope, the artist created her pictures, this time using the silkscreen technique, partly combined with coarse drypoint on plastic film. These are not actually new or untraditional methods. An important stage in preparing the prints, however, is the digital processing - manipulation in a positive sense - in Photoshop of the original material. The intention is to make the invisible visible, not as documentation, but as an art-based experience. The prints have beautiful and fascinating artistic qualities, while also stirring our curiosity and wonder at nature's aesthetic formation of shapes. After the actual fieldwork in Svalbard, Mæhlum worked for some months with "Plankton Portraits" as a project student at the Royal Institute of Art in Stockholm. She has also combined a selection of these prints into monumental formats used for decoration. In 2013, Mæhlum considered herself finished with the plankton theme.

Not with Svalbard, though! Nor with untraditional ways of creating printing plates. In "79°N" she has employed carborundum as a painting medium on plastic plates that she prints twice, once as intaglio and once as relief. She also uses stencils that cover sections of the plates. Furthermore, she divides the plates,

tene, bearbeider bitene individuelt med koldnål og farger dem inn med ulike fargetoner. Slik kan hun lage varianter av samme grunnmotiv. Prinsippene i denne fremgangsmåten minner om Rolf Neschs særpregete metalltrykkteknikk (hvor trykkplaten er en collage av individuelt bearbejdet og innfargede metallbiter lagt oppå en bearbejdet bunnplate), som nettopp inviterer kunstneren til å lage varianter ved at bitenes plassering på bunnplaten og fargetonene kan være forskjellig fra avtrykk til avtrykk. Selv om måten platene manipuleres på og mulighetene det gir, er beslektet, har imidlertid ikke Neschs grafikk fungert som forbilde. Og det er ikke noe billedmessig slektskap mellom de to kunstnerens arbeider.

I «79°N» har Mæhlum forlatt det usynlige og beveger seg omkring i landskap vi kan oppleve direkte - storslåtte landskap med fjord, fjell og vidde, med snø, stein og snau vegetasjon, som vi både ser og føler på kroppen. I disse vidstrakte, golde omgivelsene befinner kunstneren seg og naturforskerne med sine vitenskapelige installasjoner. I enkelte bilder ser vi også andre tegn på menneskenes aktivitet i området: fangstfolkenes små, værbitte hus, tettbebyggelsens og industrianleggenes uskjønne anlegg, et turistskip på fjorden. De menneskelige

employs drypoint, and colors the pieces with different tones. This allows her to make variants of a basic image. This procedure is reminiscent of Rolf Nesch's so called metal print technique (where the printing plate is a collage of individually processed and colored metal pieces placed on a processed base plate), which invites the artist to create variants in that the position of the pieces and the base plate and the colors may differ from print to print. Even though the way the plates are manipulated and the opportunities this provides are related, it is however not Nesch's graphic art that has been the model. There is no pictorial relationship between the two artists' work.

In "79°N" Mæhlum has taken a departure from the invisible and moves around a landscape we can experience directly - majestic landscapes of fjord, mountain and plateau, with snow, rocks and sparse vegetation, which we both see and physically experience. In these extensive, barren surroundings, we find the artist and the natural scientists with their scientific installations. In some pictures, we also see other signs of human activity in the area: the hunters' small, weatherworn cabins, the unappealing structures of the town and the industrial facilities, a tourist vessel in the fjord. The human traces are in pictorial terms

sporene inngår billedmessig dels som en integrert del av naturen, men er som oftest utført i et annet billedspråk, som en silhuett eller strektegning, gjerne med et dissonerende innslag av farge, og således fremhevet som fremmedelement. Også plasseringen av de figurative elementene i billedutsnittene betoner kontrasten mellom disse og landskapet de befinner seg, på samme tid som de skaper nærhet mellom figurene i bildet og oss som tilskuere. Mæhlum skildrer en sterk og uvanlig naturopplevelse og kommenterer samtidig dilemmaet som menneskenes nærvær innebærer. Til denne sammenstillingen - av uberørt natur og menneskelig aktivitet - er teknikken med karborundum kombinert med bearbejdede biter velegnet: landskapets knudrete og taktile, mønsterdannende tekstur sammenstilt med figurenes formflater. Andre ganger utgjør kontrasten tydelig bruk av fotoforlegg for figurene. Og som sagt utnytter gjerne Mæhlum teknikken til å lage varianter av de samme grunnmotivene. Det kan gi ulike værstemning eller ulike handlingsmomenter.

Ellen Karin Mæhlum er fascinert av naturen, gjerne i strøk og med karakter fjernt fra den hjemlige hverdag på Frysja i Oslo. Goldt og øde, krevende for menneskelig nærvær, men med særegne visuelle kvaliteter, som fjellene langt

partly an integrated part of nature, but are usually expressed in a different visual language, as a silhouette or line drawing, often with a dissonant element of color, and thus emphasized as an alien component. The positioning of the figurative elements also stress the contrast between these and the landscape they are in, while at the same time creating proximity between the figures in the image and we as spectators. Mæhlum depicts a strong and unusual experience of nature and simultaneously comments on the dilemma that the presence of humans represents. For this juxtaposition - of untouched nature and human activity - the carborundum technique combined with processed pieces is well suited: the landscape's rugged and tactile pattern-forming texture against the figures' shape surfaces. Other times the contrast comprises distinct use of photographic material for the figures. As previously mentioned, Mæhlum exploits the technique to create variants of the same basic subjects. This can result in different weather moods or different narratives.

Ellen Karin Mæhlum is fascinated with nature, preferably in climes and with character a long way from home at Frysja in Oslo. Barren and remote, demanding towards human presence, but with special visual qualities, such as the

mot nord og ørkenstrøk i sydlige egner. Det som kan oppfattes med det blotte øye, og det som kun kan ses ved hjelp av teknikk. Men det er ikke bare det hun ser som fascinerer henne, også det å være der, gå turer (på norsk vis!), kjenne kulden og varmen, vinden, fornemme bakken og himmelen, stillheten og storheten. Hun er tett på opplevelsen. Mæhlum er også tett på de metodene hun bruker for å lage bilder.

I god norsk grafikertradisjon står hun selv for hele fremstillingsprosessen: fra den opprinnelige opplevelsen og første billedideen, via skisser og foto til bearbeidelsen på ulike måter og med ulike materialer av platene til selve trykkingen - på Ludvig Eikaas' robuste og fleksible dyptrykkpresse. Alle ledd og stadier i arbeidet innvirker på det endelige resultatet; alle aktiviserer kunstnerens skapende innsikt og håndverksmessige ferdighet. For Ellen Karin Mæhlum er nettopp dette kjernen i grafikkens muligheter, som hun gjerne utfordrer med nye, personlige ideer og billedløsninger.

Sidsel Helliesen er kunsthistoriker med grafikk og tegning som spesialer. Hun var i mange år leder av Nasjonalgalleriets Kobberstikk- og håndtegningsamling.

mountains of the far north and desert areas in southern tracts. That which we can perceive with the naked eye, and that which we can only see with the aid of technique. It is not just what she sees that fascinates the artist, though, also being there, hiking (in the Norwegian manner!), feeling the cold and heat, wind, sensing the ground and sky, silence and grandeur. She is close to the experience. Mæhlum is also close to the methods she uses to create pictures.

In keeping with the Norwegian tradition, the printmaker herself is responsible for the entire production process: from the original experience and first idea, through sketches and photographs to processing the plates in different ways and with different materials to the actual printing - on Ludvig Eikaas' robust and flexible intaglio press. All steps and stages in the work determine the final product; all bring into play the artist's creative insight and craftsmanship. For Ellen Karin Mæhlum this is at the core of printmaking, which she is not afraid to challenge with new, personal ideas and solutions.

Sidsel Helliesen is an art historian specializing in graphic art and drawing. From 1973 to 2000, she was head of the National Gallery's Department of Prints and Drawings.

For flere eksempler fra grafikkseriene se: www.ellenkarin.no // For examples from the series see www.ellenkarin.no